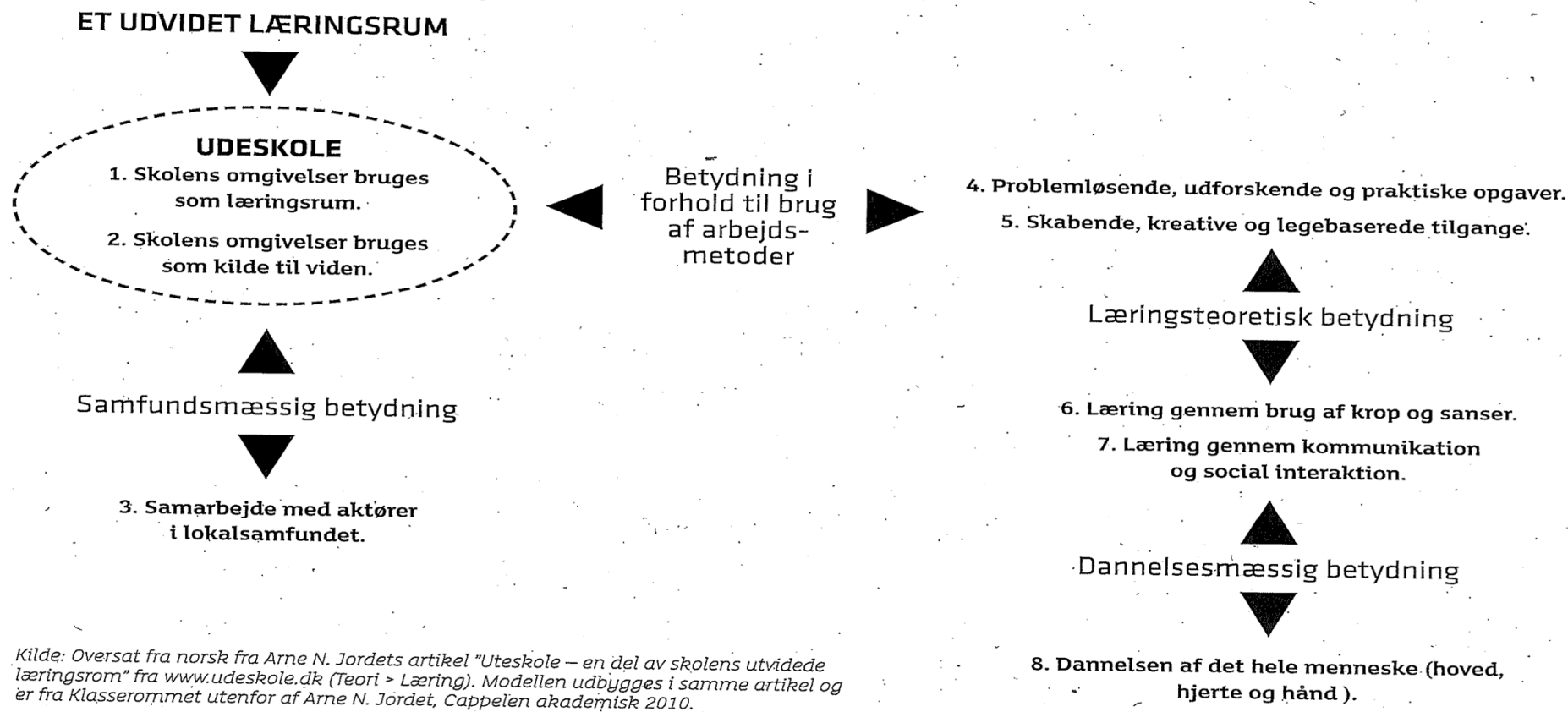

Historie – udeskole - lokalområde

Udeskoledidaktik med historie i lokalområderne

Udeskole ifgl. A. N. Jordet

- ”Udeskole er en måde at arbejde med skolens indhold på hvor elever og lærere bruger nærmiljø og lokalsamfund som ressource i læringen for at supplere og udfylde klasseundervisningen.” (Arne Nikolaisen Jordet 2010 s. 34.)
- Eleverne lærer om naturen i naturen, om samfundet i samfundet og nærmiljøet i nærmiljøet.
- Elevernes læring bygger på egne oplevelser og undersøgelser, kombineret med eftertanke og overvejelser i klassen. ”Ved at forbinde oplevelser og praktiske erfaringer i lokalområdet med fagstof skabes der mulighed for en kontekstualisering af læring og undervisning.” (Udeskole 2014)
- Transfer mellem læreprocesser i lokalområdet og klasselokalet: Forbindelse mellem elevernes dagligdag eller problemløsninger i deres daglige liv i samfund og natur og læring i skolen.

Kilde: Oversat fra norsk fra Arne N. Jordets artikel "Uteskole – en del av skolens utvidede læringsrom" fra www.udeskole.dk (Teori > Læring). Modellen udbygges i samme artikel og er fra Klasserømmet utenfor af Arne N. Jordet, Cappelen akademisk 2010.

Hvad er det særlige så ved udeskoledidaktik med historie?

- Inde – ude – inde eller læringssløjfen i A.N. Jordets terminologi
- Et udvidet præstationsbegreb anerkendelse af elevernes erfaringer og inputs
- Etablering af lærende praksisfællesskaber i E. Wengers terminologi, hvor eleverne eksperimenterer på egen hånd sammen om en konkret problemløsning.
- Transfer mellem elevernes erfaringsverden og historiefagets faglige verden og begreber
- Ikke så meget ”stedet” (i historie for nogle: erindringsstederne), hvor udefasen foregår, men DIDAKTIKKEN og lærerens rolle som facilitator af relevant indhold.
- Brug af elevernes lokalsamfund som undervisningsarena og ”sted”

Diskussion

- Hvad karakteriserer en god præstation i historie?
- Hvilke muligheder for at udvide præstationerne i faget og anerkende flere af elevernes egne erfaringer og kompetencer?
- Fra tekst til tekst eller fra aktivitetsbaseret undervisning til aktivitet/tekst?

Læringsløjfen – ”inde – ude – inde”

Samarbejdsbaseret arbejdsform

- Gensidig afhængighed mellem deltagerne
- Ansigt til ansigt interaktion – individuel ansvarlighed
- Hensigtsmæssig anvendelse af sociale færdigheder i gruppen
- Diskussion og forhandling om mening
- Selvhævdelse: et barn med en positiv selvopfattelse og tro på, at alle vil det bedste, vil også have det lettere med at være udadvendt og sikker i samarbejde med andre.
- Selvkontrol: at kunne tænke, før man handler...
- Ansvarlighed: evnen til at kommunikere med andre + autenciteten i samarbejdet uden for klasserummet. Samarbejde om noget konkret, giver konkrete resultater i det virkelige liv, ikke i en symbolsk tekst sammenhæng.
- Mulighed for opbrydning af klassens rollefordeling og hierarki

LÆRINGSSLØJFEN I PRAKSIS

- Eibye-Ernst, Mygind & Bentzen. Uvm. 2015, s. 31

Diskussion

- Find eksempler på samarbejdsbaserede arbejdsformer, hvor eleverne eksperimenterer og laver konkrete problemløsninger, enten fra jeres egen undervisning eller som forslag til undervisning.

Dialogisk pædagogik: Olga Dysthe

- Samtalebaseret pædagogik med vægt på flerstemmighed: det er ikke jeg, men vi der skaber mening. (Bakthin)
- Monologi: når det flertydige bliver entydigt med facitsvar, mangler mulighed for andre stemmer og forståelser til at udfordre den ene
- Skal museet fungere som alternativt læringsrum, må undervisningen åbne op for det udefinerede og overskridende. (Dialogisitet som grundforudsætning for medborgerskab)
- Eksempler fra Arken, rummet, væggene, trappen, bæredygtighed.

Situationelle kvalifikationer og kompetencer. Helene Illeris og Lise Sattrup.

- Visuel kompetence: evnen til reflekteret anvendelse af visuelle kvalifikationer.
- Eleverne skal have kendskab til forskellige strategier for visuel opmærksomhed, visuel produktion og –analyse. I situationen på museet!
- Situationel opmærksomhed – sansestrategier
- Situationel produktion – skabe situationer
- Situationel analyse – skabe forståelse/analyse af situationer
- Kort sagt: en levende sansebaseret opmærksomhed, samt refleksioner over denne.
- <http://samtidskunst.dk/sites/default/files/publications/pdf-version-af-noeddeknaekkere.pdf>

Diskussion af oplevelser og læring

- Diskutér mulighederne for at træne elevernes sanser og oplevelser og opmærksomheder i jeres lokale omgivelser til læring i historie.
- Kan man rumme æstetiske oplevelser og samtidig lære historie?

Transfer og udeskole (Wahlgren 2009)

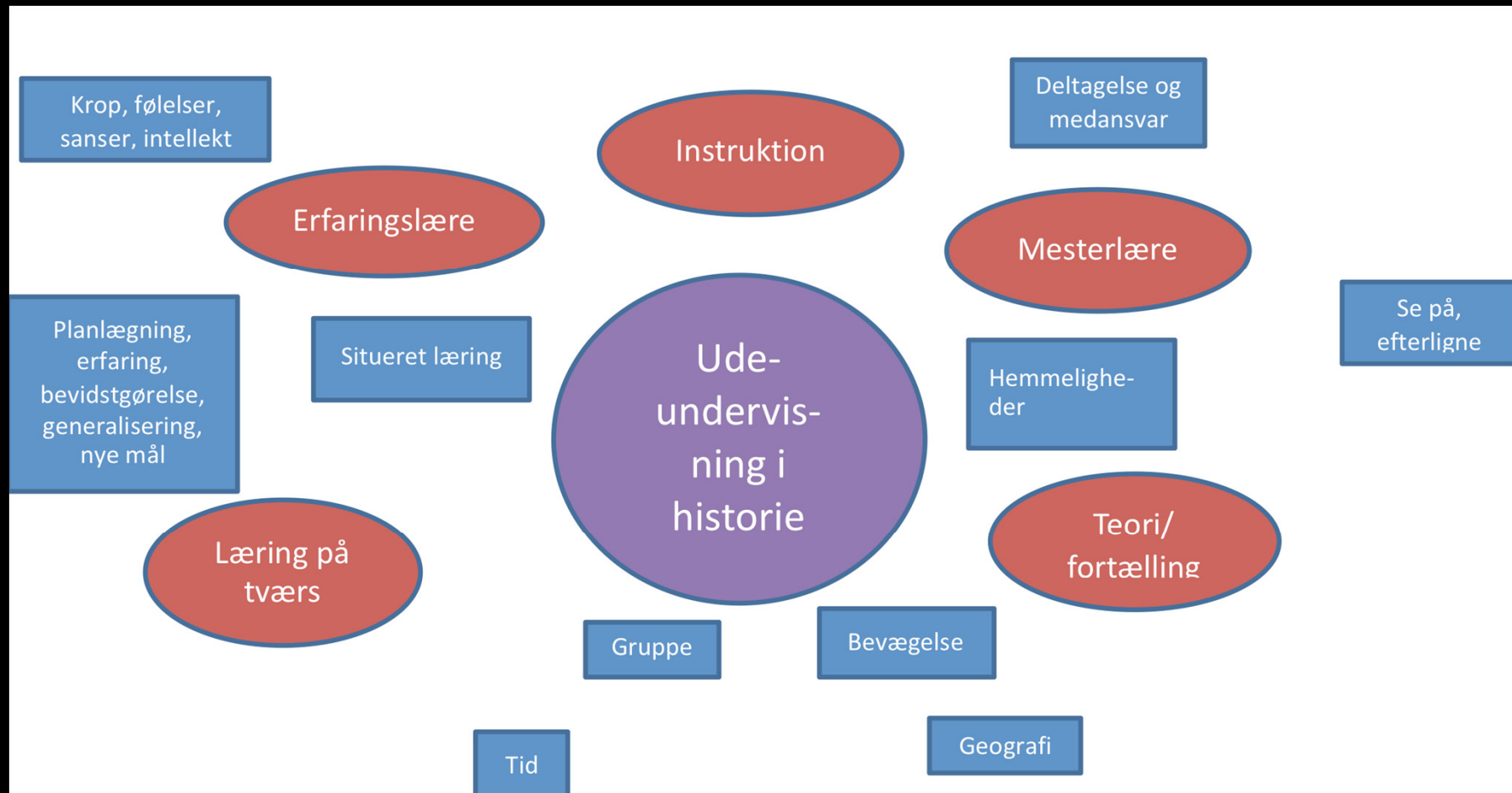
1. Det er afgørende, at eleverne kan se sammenhængen mellem det, de lærer i de forskellige kontekster.
2. Læreren skal tydeliggøre en klar, ambitiøs og realistisk målsætning for undervisningsforløbet
3. Elementer af undervisningen anvendes tydeligt i efterfølgende arbejde – (teorien tages med ud og erfaringerne tages med ind ifgl Dewey)
4. Konkrete eksempler udefra anvendes i refleksioner inde
5. Der arbejdes eksplicit med transfer – forbindelse mellem arbejdet ude i omgivelserne/elevernes hverdagsverden og skolens faglige fortolkningsverden
6. En god lærer relation, hvor læreren bevidst fremprovokerer transfer
7. Eleverne reflekterer bevidst over transfer og fremstiller deres refleksioner eksplicit

(Eibye-Ernst et al 2017)

Hvad siger eleverne om historie?

- Eleverne mener, de har lært noget, når der sker noget udsædvanligt og når de har besøgt et museum eller andre kulturinstitutioner (men det sker sjældent)
- Det er karakteristisk for historieundervisningen, at læreren gennemgår et stof, der læses et læremiddel, og der besvares spørgsmål
- Eleverne foretrækker, at de selv er aktive i undervisningen – ønsker større variation
- Historie er ikke så vigtigt som andre fag (matematik, dansk og engelsk)
- Mange elever anser deres egen lille historie for vigtig, men har svært ved at se den som relevant i skolens kontekst.
- Elever har svært ved at se sig selv som en del af skolefagets ”den rigtige historie”
- Mange elever mener, at der findes en sandhed om fortiden – en absolut fortælling
- (Fra undersøgelse af Heidi Eskelund og Jens Aage Poulsen, Historielab 2016)
www.historielab.dk

Jakob Haahr (2005): Rammer, rum og pædagogiske metoder

Lærerkompetencer og udeskole med historie

- Læreren skal kunne variere undervisningen og støtte eleverne i at opleve og ”gøre” historie. Læreren skal kunne lede indholdssiden og rammesætte processen, forberede og praktisere "udeskole" i klassen, ude i de lokale omgivelser, på museet og med andre samarbejdspartnere. (Jordet, A. N.: 2010, Eibye-Ernst, N., Barfod, K., et al.:2016, Leth, M. A. & Bager, M.: 2015, Leth, M. A.: 2014)
- Læreren skal kunne løse lærerkontrollen og lade eleverne opleve, sanse, gøre sig erfaringer med og engagere sig i dialog med udstillingerne og lokalområdet eller historiske omgivelser og lave egne produktioner og under ledelse af en museumslærer eller ekspert på stedet i fordybelsesfasen ude. (Jordet, A. N.: 2010, Eibye-Ernst, N., Barfod, K., et al.:2017, Leth, M. A & Bager, M.: 2015, Leth, M. A.: 2014, Dysthe, O.: 2011)
- Læreren skal kunne etablere forbindelse mellem elevernes hverdagsverden og skolefaget bl.a. ved at arbejde med relevante ”små historier” i lokalområde og ved at træne elevernes evne til at skifte perspektiv. (Jensen, B. E.: 2015, Wahlgren, B. & Aarkrog, V.: 2013)
- Læreren skal kunne etablere og støtte lærende praksisfællesskaber/samarbejdsbaserede arbejdsformer og praktisere et præstationsbegreb, der anerkender og værdsætter forskellige perspektiver på elevernes færdigheder. (Wenger, E.: 2004, Jordet, A. N.: 2010)

2 små film om historie og udeskole

- 2. verdenskrig i Saltum.
- Skive før og nu.

Lidt litteratur og links

- Byriel-Thygesen, M. Olesen, M. B. (2017): "Brug dit museum." Nationalmuseet, <http://historielab.dk/nyt-inspirationshaefte-til-museumsbesoeg-paa-egen-haand-med-klassen/>
- Dysthe, O. (2011): "Museenes særlige læringspotentialer i et dialogisk & flerstemmig perspektiv." *Unge Pædagoger 1-2011*.
- Ejbye-Ernst, N., Barfod, K., Bentsen, P. (red.) (2017): "Udeskoledidaktik - for lærere og pædagoger." Hans Reitzel
- Ejbye-Ernst, N., Mygind, L., Bentsen, P. (2016): *Inspirationsguide til udeskolepraksis, målrettet skoleledere, lærere og pædagoger*, http://www.emu.dk/sites/default/files/Inspirationsguide_0.pdf
- EMU Danmarks læringsportal, Tema om udeskole og udvikling af udeskolepraksis i grundskolen, <http://www.emu.dk/tema/udeskole>
- Hermansen, H (2011): "Museumsdidaktik". *Unge Pædagoger 1-2011*.
- Knudsen, H. og E. Poulsen, J. A. (2015): "Historiefaget i fokus – dokumentationsindsatsen.", Historielab, http://historielab.dk/til-undervisningen/udgivelser/historiefaget-i-fokus/#wp_lightbox_prettyPhoto/0/
- Illeris, H. & Sattrup, (2011): "Samtidskunst, sanseoplevelser og situationel kompetence." *Unge Pædagoger 1-2011*.
- Jensen, B. E. (2015): "Historiebevidsthed – i teori og praksis" foredrag 12.11.2015 på Læreruddannelsen i Århus, www.bernardericjensen.dk
- Jordet, A. N. (2010): "Klasserommet utenfor. Tilpasset opplæring i et utvidet læringsrom." Cappelen.

- Leth, M. A. & Bager, M. (2015): "Hvad lærte du i Den Gamle By i dag? Ik' noet". *Historie og Samfund 1/2015*
- Leth, M. A. (2014): "Et udvidet "tværfagligt" praksisbegreb." *Learning Museum Praksismanual: Samarbejde mellem museer, læreruddannelser, skoler 2014*. Museum for Samtidskunst 2014.
- Pietras, J. og Poulsen, J. A. (2016): "*Historiedidaktik. Mellem teori og praksis.*" Hans Reitzels Forlag.
- Poulsen, J. A. (2015): "*Historisk bevidsthed, tænkning og kompetencer*". <http://historielab.dk/historisk-bevidsthed-taenkning-og-kompetencer/>
- Seligmann, T. (red.) (2014): "*Learning Museum Praksismanual. Samarbejde mellem museer, læreruddannelser og skoler.*" Museum for Samtidskunst 2014, <http://learningmuseum.dk/archives/2609>
- Wahlgren, B. og Aarkrog, V. (2013): "*Transfer - kompetence i en professionel sammenhæng*". Aarhus Universitetsforlag.
- Wenger, E. (2004): "*Praksisfællesskaber*". Hans Reitzels Forlag.
- **Et par supplerende links til inspiration:**
- Seligmann, T. Larsen, D. G. Steenbech, C. (2008): "*Nøddeknaekkere til samtidskunst. 10 metoder til at arbejde med samtidskunst i undervisningen.*" Museum for Samtidskunst. <http://samtidskunst.dk/publikationer/noeddeknaekkere-til-samtidskunst>
- Skoven i Skolen, hjemmeside for udeskole i praksis og link til udeskolenet, et netværk for udeskolelærere, <http://www.skoven-i-skolen.dk>